

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

19 березня 2025 р

м. Київ

УДК _613+574]:061.3

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор, Вавріневич О.П. д.мед.н., професор.

Технічний редактор: доцент кафедри гігієни та екології НМУ імені О.О. Богомольця к. мед. н., доцент Кондратюк М.В.

Редакційна колегія:

БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;

ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;

ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професор;

ПЕТРУСЕВИЧ Т.В. – к.мед.н., доцент;

КОРШУН М.М. – д.мед.н., професор;

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;

ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 19 березня 2025 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К., 2025. – 298 с.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 19 березня 2025 р.) відображено актуальні питання гігієни, екології та громадського здоров'я: вплив довкілля на здоров'я людини, профілактику й лікування захворювань, епідеміологічні виклики, безпеку харчових продуктів, умови праці та медичного забезпечення у воєнних умовах. Основний акцент – міждисциплінарні зв'язки екології й профілактичної медицини, що має на меті: гармонізувати науково-дослідну діяльність у межах «Єдиного здоров'я» з політиками ЄС, готувати фахівців і сприяти післявоєнному відновленню України.

УДК _613+574]:061.3

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове

Оргкомітет конференції вважав за доцільне залишити авторські тексти без змін

© НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О.Богомольця

опціонально дотримуватись рекомендованих інструкцій із застосування пестицидів та нехтувати основними засобами індивідуального захисту.

Висновки. Було встановлено значне збільшення рівнів онкозахворюваності в регіонах із високим обсягами застосування пестицидів, що свідчить про можливий зв'язок між інтенсивною хімізацією сільського господарства та вищим рівнем захворюваності на рак, головним чином серед працівників сільського господарства чоловічої статі. Найбільш відчутним був вплив у Київській, Харківській, Вінницькій та Черкаській областях.

СТРУКТУРНІ ТА МЕТАБОЛІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЄДНАНОЇ ДІЇ ФТОРИДНОЇ ІНТОКСИКАЦІЇ ТА МАЛИХ ДОЗ РАДІАЦІЇ

Коник У.В.¹, Козак Л.П.²

¹ *Національний медичний університет імені О.О. Богомольця*

² *Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького*

Актуальність. Постійне погіршення екологічної ситуації, особливо за умов війни, потребує з'ясування й оцінки токсичності всіх факторів довкілля. Тому безумовний інтерес для збереження і підвищення адаптивного потенціалу має дослідження спрямованості метаболічних реакцій організму видозміненої, окрім дії малих доз радіації, ще й впливом чинника нерадіаційної природи. Метою нашої роботи було виявити метаболічні особливості та зміни ультраструктури печінки при дії фторидної інтоксикації і малих доз радіації.

Матеріали та методи. Дослідження були проведені на 40 білих щурах-самцях. Тварин утримували у стандартних умовах віварію, при звичайному харчовому та світловому режимах. Хронічну фторидну інтоксикацію викликали щоденним пероральним введенням натрію фториду у дозі 10 мг/кг упродовж 30 днів. На четвертому тижні введенням натрію фториду здійснювали радіаційний вплив чотири рази у разовій дозі 0,25 Гр. Поглинена сумарна доза - 1 Гр. Принцип методу кількісного визначення вмісту метаболітів і кофакторів окисно-відновних реакцій ґрунтується на відновленні НАД(Ф)Н у відповідних дегідрогеназних

реакціях і реєстрації змін оптичної густини реакційного середовища. Вивчення і фотографування тканин печінки проводили за допомогою мікроскопа УЕМВ-100К при прискорюючій напрузі 75 кВ і збільшеннях на екрані від 4000 до 19000 разів.

Результати досліджень. Головний ефект впливу малих доз опромінення на фоні хронічної фторидної інтоксикації проявляється зниженням вмісту продуктів перекисного окиснення ліпідів (ПОЛ) у сироватці крові, на фоні пригнічення активності ферментів антиоксидантного захисту. Установлено зниження, відносно контрольних величин, вмісту первинних – дієнових кон'югатів (на 51,5 %) та проміжних – малонового диальдегіду (на 17,7 %) продуктів ліпопероксидації. Відмічено у крові зниження активності супероксиддисмутази (на 21,1 %), каталази (на 29,8 %), глутатіонпероксидази у 2,7 рази стосовно контролю. Концентрація молочної кислоти у крові була підвищена на 42,8 % у порівнянні з інтактними тваринами та вміст пірвіноградної кислоти збільшився у 2 рази. Низький рівень ПОЛ і антиоксидантного захисту та значне підвищення вмісту молочної кислоти може свідчити про виражене пригнічення окисних реакцій (як у циклі Кребса, так і в дихальному ланцюгу), які, з одного боку, забезпечують мобілізацію високолабільних ліпідних субстратів, а з іншого – підтримують на належному рівні активність антиоксидантних ферментів. Електронно-мікроскопічні дослідження за умов бінарної дії демонструють присутність у просвіті синусоїдальних гемокапілярів еритроцитарних складків, преципітатів та коагулятів, що може бути свідченням порушення коагуляційно-фібринолітичного гомеостазу. Для значної кількості мітохондрій властиві розпушені зовнішня та внутрішня мембрани, а в матриксі зафіксовані преципітати та коагуляти, що підтверджує їх деенергізацію. З таких позицій дослідження метаболічних механізмів та морфологічних характеристик при бінарній дії екстремальних чинників виявляє глибину уражень та обґрунтовує цілеспрямовану корекцію на підтримку кисневого гомеостазу з метою запобігання патологічних змін.

Висновки. Отже, залучення до терапевтичного комплексу препаратів, що активують окисно-відновні процеси і стабілізують клітинні та субклітинні мембрани, а, відповідно, і мембранозалежний метаболізм, сприятиме зростанню ефективності лікування фторидної інтоксикації та малих доз радіації.

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПРОФЕСІЙНИХ ШКІДЛИВОСТЕЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В АПТЕЧНИХ ЗАКЛАДАХ

Копач О.Є., Федорів О.Є., Прокопчук А.А.,

Крицька Г.А., Сопель О.М., Флекей Н.В.

Тернопільський національний медичний університет

імені І. Я. Горбачевського МОЗ України

Актуальність. У світлі постійного розвитку фармацевтичної галузі та поширення нових технологій виробництва і обслуговування лікарських засобів, проблема професійних шкідливостей серед фармацевтичних працівників стає актуальною та вимагає ретельного вивчення. Сучасні умови праці у фармацевтиці часто супроводжуються ризикованими факторами, які можуть негативно впливати на здоров'я працівників і підвищувати рівень захворюваності.

Мета даного дослідження - вивчити сучасний стан проблеми професійних шкідливостей фармацевтичних працівників, виявити найбільш поширені професійні шкідливості у працівників фармацевтичного профілю.

Матеріали та методи. Було опитано 50 осіб, з них 5 чоловіків (10,0%), 45 жінок (90,0%), у віці від 19 до 45 років. Жителями міста було 40 осіб (80,0%), сіл – 10 осіб (20,0%). 20 респондентів – провізори за освітою, 30 – фармацевти (що складає 40%, 60,% відповідно). Для вирішення поставлених завдань були використані методи системного підходу і системного аналізу, бібліо-семантичний, соціологічний та медико-статистичні наукові методи. Застосовано метод інформаційного пошуку та аналітико-порівняльний метод, а також було проведено анкетування працівників аптек.